

ČERNODOLSKÝ ZPRAVODAJ

ČERNÝ DŮL - JARO/LÉTO 2025

1. číslo roku 2025

XIX. ročník

ÚVODNÍ SLOVO STAROSTKY MĚSTYSE

Milí spoluobčané, vážení přátelé Černého Dolu,

zima, která letos dorazila v celé své kráse a síle, nám znovu připomněla, že Černý Důl má své nezaměnitelné kouzlo – ať už při pohledu na zasněžené vrcholky, nebo při víkendovém ruchu na sjezdovkách. Bohužel zimní sezóna přinesla také opakované problémy s parkováním a neukázněnými řidiči, kteří nerespektovali vyhrazená parkovací místa a ztěžovali nebo znemožňovali průjezd náměstím. Tato situace nejen že ohrožovala bezpečnost a komfort občanů, ale také městys stojí nemalé náklady na zajištění pořádku Městskou policií Trutnov.

S příchodem jara ale symbolicky přecházíme z režimu „zimní pohotovosti“ k plánování a realizaci toho, co nás čeká v dalších měsících. A že toho není málo – v tomto čísle zpravodaje se dozvíte více o klíčových projektech, které se chystají nebo právě probíhají:

• Zastupitelstvo městyse schválilo pokračování v poslední, čtvrté etapě stavby „Zkapacitnění vodovodu v Čistě“. Ve výběrovém řízení zvítězila firma Z&D stavby, s. r. o., Trutnov, která realizovala i předchozí tři etapy. Její profesionální přístup a vstřícnost nám pomohly nejen kvalitně zvládnout náročnou stavbu, ale i výrazně ušetřit – oproti předpokládané ceně jsme u tří etap ušetřili téměř 8 milionů Kč a konečná cena tedy činila 24.401.726,12 Kč bez DPH.

Vysoutěžená cena za čtvrtou etapu stavby je 12.824.081 Kč bez DPH, což je bezmála o 3 miliony méně, než jsme předpokládali. Díky těmto úsporám a zároveň i díky poskytnuté dotaci ve výši 10 milionů Kč od Královéhradeckého kraje se nám podařilo výrazně stabilizovat rozpočet a lépe plánovat investice do dalších let. S realizací této stavby, která by měla začít v červnu tohoto roku, budou bohužel souviset i různá dopravní omezení, za která se všem předem omlouváme a prosíme o trpělivost a pochopení.

• Velkou pozornost nadále věnujeme také bezpečnosti chodců podél hlavní silnice. S maximálním úsilím se snažíme posunout kupředu záměr vybudování chodníku v jednom z nejvíce frekventovaných a zároveň nejnebezpečnějších úseků – mezi mateřskou školou a papírnou.

Příprava tohoto projektu je náročná a zahrnuje řadu komplikovaných kroků: od nutnosti přeprojektovat lávku na mostě u MŠ, přes složitá jednání s vlastníky pozemků, až po sladění celé akce s plánovanou rekonstrukcí krajské silnice. Věc aktivně řešíme s místostarostou Bc. Petrem Čermákem a v této souvislosti jsme také jednali s 1. náměstkem hejtmána KHK pro dopravu Janem Jarolímem o možné podpoře a spolupráci ze strany kraje.

Vedle praktických projektů se zaměřujeme i na budoucí podobu našeho městyse.

• 20. března 2025 proběhlo opakované společné jednání s dotčenými orgány k návrhu nového územního plánu. Po vyhodnocení a zapracování připomínek, které byly v průběhu tohoto jednání vzneseny, bude možné návrh představit veřejnosti v rámci veřejného projednání. V této fázi bude mít každý možnost se s návrhem blíže seznámit a případně k němu podat své připomínky. Informace o datu veřejného projednání bude včas zveřejněna na úřední desce městyse.

• Společně s architektem Josefem Smutným z ateliéru ILEX Architects připravujeme urbanistickou studii náměstí, která bude sloužit jako koncepční podklad pro další plánovací dokumentaci. Cílem je podívat se na naše centrum novým pohledem – nejen z hlediska vzhledu veřejného prostoru, ale hlavně z hlediska každodenního využívání pro nás všechny, kdo tu žijeme, pracujeme nebo se tu jen rádi zastavíme.

Analýza bude prvním krokem k diskusi o tom, co by naše náměstí mohlo nabídnout. Počítáme s úpravami zeleně, novým mobiliářem, zázemím pro děti a rodiče – uvažujeme například o dětském hřišti, o prostoru pro konání společenských akcí v místě vánočního stanu i o celkovém řešení dopravy. Dnes je totiž náměstí spíše velkou křižovatkou a parkovištěm než skutečným centrem obce.

Návrh chceme veřejně představit a dát všem obyvatelům možnost zapojit se, sdílet své nápady, potřeby i připomínky. Věříme, že díky společné diskusi může vzniknout místo, kde se budeme cítit dobře – nejen při cestě do obchodu, ale i při posezení s přáteli nebo odpočinku na lavičce.

• Městys rovněž podal žádosti o dotaci na modernizaci veřejného osvětlení a o dotaci na podporu cestovního ruchu – modernizaci informačního systé-

ÚVODNÍ SLOVO STAROSTKY MĚSTYSE

mu atd. Velké poděkování za přípravu podkladů patří panu Chmelíkovi a paní Kotalíkové.

- Jedním z významných kulturních okamžiků bude plánované slavnostní navrácení zrestaurovaných andělů světloňošů do interiéru farního kostela Nejsvětější Trojice ve Fořtu. Současně s umístěním andělů bude zahájena demontáž hlavního oltáře Panny Marie, který také čeká restaurování.

Věříme, že všechny zmíněné projekty – od investic do infrastruktury přes

připravovaná bezpečnostní opatření až po úpravy veřejného prostoru – posunou náš městys zase o kus dál. Stejně důležité jsou i chvíle, kdy se můžeme společně sejít, sdílet radost i každodennost a připomenout si, že dobré sousedské vztahy jsou tím, co dává životu v Černém Dole opravdový smysl.

Na závěr vám přeji, ať si letošní léto užijete naplno – ať vám přeje počasí, zdraví i dobrá nálada. Ať trávíte čas tam, kde je vám dobře – na zahradě, na ho-

rách, na výletě nebo jen tak s přáteli u kávy. Užijte si chvíle klidu i společných setkání a nezapomeňte – **v sobotu 24. května se na vás všechny těšíme na Dni městyse.** Přijďte si užít hezké odpoledne, potkat známé tváře a připomenout si, že právě tahle obyčejná sousedská setkání dělají náš Černý Důl příjemným místem k životu.

S přáním krásných jarních a letních dnů
Alena Purmová

BIOODPAD

Bioodpad z údržby zahrad lze odkládat na určených místech do velkoobjemových kontejnerů. Tyto kontejnery slouží výhradně pro odpad biologického charakteru.

Co patří do velkoobjemových kontejnerů na bioodpad?

- kousky větví, keřů a stromů (max. 20 cm silné v průměru, posekané, nastříhané, prořezané nebo zpracované štěpkovačem, piliny)
- listí, tráva, plevel, hlína z květináčů
- zbytky ovoce a zeleniny, spadlé ovoce
- zbytky rostlin (kořeny a listy zeleniny, květiny, apod.)
- čajové sáčky, kávová sedlina

Mezi bioodpad nepatří:

- zbytky jídel (tzv. gastroodpad)
- jedlé oleje
- kosti
- maso
- kůže
- uhynulá zvířata
- exkrementy masožravých zvířat
- znečištěné piliny a všechny další biologicky nerozložitelné odpady

Zdvořile žádáme občany, aby do velkoobjemových kontejnerů na bioodpad neodkládali celé keře a stromy. Pamatujte, že i pokácený strom (či keř) je pořád váš, proto si musíte zajistit je-

jich likvidaci (např. předem sjednat jejich odvoz).

Děkujeme.

ÚM Černý Důl

NOVÝ ZÁKAZ PÁLENÍ BIOODPADU CO SE MĚNÍ, JAKÁ JSOU PRAVIDLA?

S účinností od 1. března 2025 vstoupila v platnost novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, konkrétně zákon č. 42/2025 Sb. Tato legislativní úprava jednoznačně zakazuje pálení bioodpadu na otevřeném ohni za účelem jeho likvidace. Zákaz se vztahuje na činnosti, jako je pálení listí, trávy, nebo vlhkých větví na zahradách.

Protože v minulosti existoval legislativní nesoulad mezi zákonem o odpadech (který pálení bioodpadu zakazoval) a zákonem o ochraně ovzduší (jenž ho za určitých podmínek umožňoval), byl tento rozpor odstraněn novelou, která sjednotila právní úpravu.

Je však důležité zdůraznit, že zákon i nadále umožňuje spalovat na otevřeném ohništi SUCHÉ rostlinné materiály

(např. větve, klestí a dřevo), které nejsou znečištěné nebo jinak kontaminované cizorodými chemickými látkami. Typicky jde například o běžný rekreační (táborákový) oheň. Oblíbené aktivity, jako jsou opékání špekáčků, nebo grilování na zahradách, pokud nejsou spojeny s likvidací bioodpadu, tedy nejsou novelou omezeny.

ÚŘAD MĚSTYSE – ZMĚNA KONTAKTNÍCH ÚDAJŮ

Vážení občané, Úřad městyse Černý Důl informuje o změně kontaktních (telefonních) údajů, které jsou aktualizovány na našich webových stránkách.

Úřad městyse Černý Důl: 603 558 841

Starostka městyse – Alena Purmová: 724 180 080

Místostarosta městyse – Bc. Petr Čermák: 775 878 211

Tajemnice městyse – Lucie Pieschelová: 725 125 240

Odborný referent – Michaela Hošková: 603 558 841

Účetní městyse – Alena Hančová: 605 578 214

Podatelna – referent Pavla Mihalová: 734 403 332

IT a administrativní pracovník – Daniel Diblíček: 601 506 040

CO NOVÉHO U „SOUSEDŮ“?

V minulém čísle jsme se představili jako spolek s novým názvem, ale stále stejnými členy i cíli. Něco zažít, něco zorganizovat a společně se pobavit.

Pod novým názvem jsme zahájili činnost v listopadu a naší první akcí bylo vázání adventních věnců. Sešli jsme se v sobotu před první adventní nedělí a celé odpoledne pilně vyráběli vánoční dekorace. Připraven byl všechen potřebný materiál i šikovné ruce na pomoc, takže výzdobu si nakonec odnesli i ti, kteří vyrábět nechtěli a přišli si jen tak posedět nad šálkem kávy nebo čaje. Naše floristka se nezastavila, navázala neuvěřitelných 18 korpusů, které si každý ozdobil podle vlastní fantazie, vyráběly se i ozdoby a svícny a v podvečer odcházeli všichni vánočně naladěni. Nechyběli jsme ani na rozsvěcení vánočního stromu druhý den. S nápadem na obnovení této tradice přišli před lety právě členové našeho spolku. A pak následovalo naše vánoční rozjímání v penzionu LUNA. Tam se tradičně scházíme se zástupci obce, přáteli z Lánova i zástupci spolků, se kterými spolupracujeme. Děti z naší školy nám posezení zpříjemnily krátkým kulturním programem a pak se povídalo, vzpomínalo, něco dobrého snědlo i vypilo. To samé si někteří z nás zopakovali druhý den v Lánově, takže na Vánoce jsme byli opravdu skvěle naladěni.

Nový rok jsme zahájili opět příjemným setkáním, tentokrát na výroční schůzi našich hasičů, kterým muži z našeho spolku každý rok pomáhají s přípravou sálu na jejich ples. Jsou tři a je jim víc než 240 let. Obdivuhodná kondice!

No a tužily se i naše dámy. V únoru jsme připravily druhou ochutnávku staré krkonošské kuchyně, opět ve spolupráci s MAS Krkonoše. Tentokrát jsme připravily všeho dost, hlavně moučníků, aby nechybělo ke kávě a čaji, ale i polévek a všeho dalšího. Návštěvníci ochutnali, kromě kysela a houbovce, bramboračku, zelňačku, chlupáčky se zelím, kočičí svatbu, bramborové placky, ovocné knedlíky, jahelník, pomazánky i tvarohové koblížky. Moc děkuji všem, které varily, smažily, pekly, myly nádobí a pomohly s celou organizací. Stálo to za to. Návštěvníků bylo dost, myslím, že byli spokojeni, a tak moc děkujeme i jim za přízeň a podporu.

V březnu jsme společně oslavili MDŽ. Sešly se celé rodiny, i pár přátel, každý přinesl něco dobrého na zub, zahráli jsme si deskovky, povídali a vůbec strávili příjemný večer bez televize, mobilů a jiných moderních vymožeností. A to je přesně to, o co nám jde.

Naposledy jsme se sešli v sobotu 12. dubna, tentokrát na velikonočním vyrábění. Opět jsme ho připravili ve spolupráci s MAS Krkonoše. Zase byl připraven

materiál a pomocné ruce, něco sladkého k zakousnutí i nezbytná dobrá nálada. A tak nezbyvalo, než čekat, zda přijdou návštěvníci. Přišli všichni naši věrní i pár nových. Bylo vás tak akorát, abychom se vešli. A zase to bylo moc fajn. Pletly se pomlázky, zdobily perníčky, kraslice i věnečky, malovaly magnetky a vyráběly zápichy.

A co nás čeká dál? Snad konečně stihneme výroční schůzi, kterou jsme odkládali kvůli vysoké nemocnosti, ale hlavně se těšíme na další setkání. Tentokrát na Dni městyse. Loni tam chyběl stan se zábavou pro děti, tak to letos zkusíme napravit. Tak přijďte, rádi vás uvidíme nejen ve stanu, ale třeba i v našich řadách. Dali jsme si totiž úkol: snižovat náš věkový průměr. Zatím se nám to povedlo snížit ze 78,5 na 71,5 ☺

Za Spolek Sousedé Magda Vaňátková

PROSBA

Spolek Sousedé se na vás obrací s prosbou, zda doma nemáte zapomenuté nepotřebné zbytky stavebnic. Pokud ano, budeme moc rádi, když nám je věnujete. Přinést je můžete do podatelny úřadu městyse nebo si je u vás vyzvedneme.

*Magda Vaňátková
mobil 607 117 536*

S MUFLONEM NA DRUHÉM MÍSTĚ!

Petr Zaplatílek (Záplata Garage) z Černého Dolu se na veletrhu MOTOCYKL Praha 2025 zúčastnil mezinárodní soutěže staveb a přestaveb motocyklů „BOHEMIAN CUSTOM MOTORCYCLES“.

Petr Zaplatílek vlevo

Této výstavě, která se konala ve dnech 6. – 9. března v Praze na letňanském výstavišti, se účastnilo 101 soutěžících ze šesti zemí. **V kategorii RADICAL se Petr se svou motorkou Muflon umístil na 2. místě.**

Hana Tschoche, sestra

NEBYL U NÁS JÁRA CIMRMAN? NEVADÍ, BYLI TU SPÁLOVÁCI!

17. září 2023 jsem se se psy vydala na Brambuš (Brandbuš, Spálov), malé návrší s lesíkem nad fotbalovým hřištěm v Čisté. Sice je tento kopeček už na rudnickém katastru, ale pocitově určitě patří k nám. Když jsem tehdy přicházela ke kótě 507 m, kde je v zemi žulový mezník z roku 1935, strnula jsem – já snad vidím nějaké náhrobky! Že by tu někdo pochoval svého psa? Jaké však bylo moje překvapení, když jsem tam objevila tyto tři nečekané vzkazy:

- Vztyčená břidlicová deska s nápisem

Pánský klub Mateřídoušek ze Spálova na Moravě uložil zde tuto břidlicovou desku jako připomínku dobytí kopce Spálova dne 16. 9. L. P. 2023.

- Dřevěná tabulka s nápisem

Dne 16. září 2023 dobyla společná výprava Spálováků ze Spálova na Moravě a Spálova v Čechách, vrchol Spálov (507 m n. m.), a to bez kyslíkových přístrojů i ztrát na životech. (Redakce text trochu gramaticky upravila.)

- Položený kámen s nápisem

Spálov, okres Semily, sraz Spálováků dne 16. 9. 23

Snažila jsem se pak na internetu najít kontakt na členy té extrémní výpravy, se kterými jsem se na Brambuši o pouhý den minula. Chtěla jsem jim sdělit, že mi byl jejich úžasný výkon odhalen, pogratulovat jim a dodat, že sama jsem vrchol zdolala jen s pomocí svých těžkých psů. Bohužel,

žádný kontakt jsem nenašla a psát někam na úřad se mi úplně nechtělo.

Tenkrát jsem to do našeho zpravodaje nedala, protože jsem měla strach, že to kvůli tomu někdo poničí. Letos v únoru jsem tam byla znova a s úlevou shledala, že ony tři pomníčky nevšední akce tam jsou

dosud. A tak se s vámi chci rozdělit o tu radost, že si někdo takhle hezky umí hrát.

Na úřad městyse v moravském Spálově jsem nakonec napsala. Paní asistentka mi obratem poslala kontakt na jednoho z organizátorů akce, Miloslava Chytila. A tak jsem se dozvěděla, že to byl jeho nápad a břidlicová deska jeho dílo. Jednou si na mapě prostě vyhledal, kolik je Spálovů v republice. Nedávno slavili 20. výročí Pánského klubu Mateřídoušek, což je šestnáct chlapů ve věku mezi 50–60 lety, kteří spolu každý rok někam v září na pět dní jedou. Jednou takhle navázali družbu, včetně obou starostek, se semilským Spálovem a jeli tam, příště zas polovina semilských Spálováků (45 lidí z celkových 80) na pouť k nim. Pak jednou v mapě objevil i ten „náš“ Spálov/Brambuš a kontaktoval rudnického pana starostu. Vlivem povolební atmosféry se sice Rudničáci na akci nepodíleli, ale pan starosta Steklý celý zájezd Mateřídoušku a asi 20–30 druhých Spálováků, kteří přijeli auty, v Rudníku přivítal. S transparenty šli všichni obcí a na Brambuš a tam slavnostně za zpěvu hymny a s připitky uložili ty tři desky. Akci zakončili na zábavě v semilském Spálově.

Perličkou na závěr je, že se ve Spálově na Moravě narodil tatínek a žili prarodiče našeho občana Romana Skřehota, předsedy Spolku pro kostel Fořt. Kdyby to ti Spálováci v tom září 2023 jen věděli. A taky že jo – když jsem to panu Chytilovi řekla, ozvalo se nadšené „Jóóó, tak to je velká věc! Škoda, že jsme to nevěděli, jsme se mohli poznat s rodákem!“ Tak ho prý můžou někdy navštívit, vyloučeno není nic, ani třeba opakovaně sraz Spálováků po deseti letech.

Karolina Boková

KOČKY, KAM SE PODÍVÁŠ

Taky máte doma nezodpovědnou kočku? Spustí se s kdekým kocourem a dvakrát z rok vám nadělí koťata? Potvora jedna nestydatá. Co vy s tím kočičím nadělením máte doma pořád dělat?

Kočky už jsou holt takové. Příroda je takhle naprogramovala. Množí se až třikrát ročně, s průměrným počtem 6 koťat v každém vrhu. S takovými počty není divu, že jsou kočky v České republice trvale přemnožené. Podle statistik žije v naší republice kolem 1,9 milionů koček. Z toho 60 000 z nich je bez trvalého domova. Útulky přijmou každý rok kolem 35 000 nových koťat a to jsou ta šťastnější. Většina z každoročně narozených nechtěných koťat žijí na ulici, toulají se po městech, přežívají v chatových osadách nebo na periferiích měst. Žijí se odpadky z popelnic a často hynou na nemoci, které také rozšíří, umírají hladu nebo pod koly aut. Populaci těchto bezprizorních koček tvoří většinou potomci toulavých koček, ale koček, které někomu patří. Jsou to zvířata, která byla rozdaná takzvané „do dobrých rukou“ a nebo kterých se jejich majitelé zbavili, protože jich prostě bylo moc.

Jediná možnost, jak snížit počet nechtěných koťat a zatočit s kočičí „nezodpovědností“, je stát se zodpovědným majitelem. Co to znamená? Nechat svoji kočku nebo kocoura vykastrovat. Kastrace s sebou nese řadu výhod:

1. Kastrace místo topení koťat

Nechat jednorázově vykastrovat kočku je lepší než celý život topit koťata. Topení a jiné usmrcování koťat je porušení zákona na ochranu zvířat proti týrání 249/1992 Sb. Hrozí za něj vězení až na 2 roky. Jako porušení tohoto zákona je vnímáno

i opuštění zvířete za účelem se ho zbavit. Takže například vyhodit koťata v krabici na pole nebo je hodit přes plot jiným lidem do zahrady.

2. Kastrace je prevencí před nemocemi

Včasná kastrace funguje jako prevence před záněty dělohy u koček. Kastrovaná kočka žije déle, protože její tělo není vyčerpáváno neustálými porody. Přirozený pud k lovu myši a drobných savců přitom zůstává zachován.

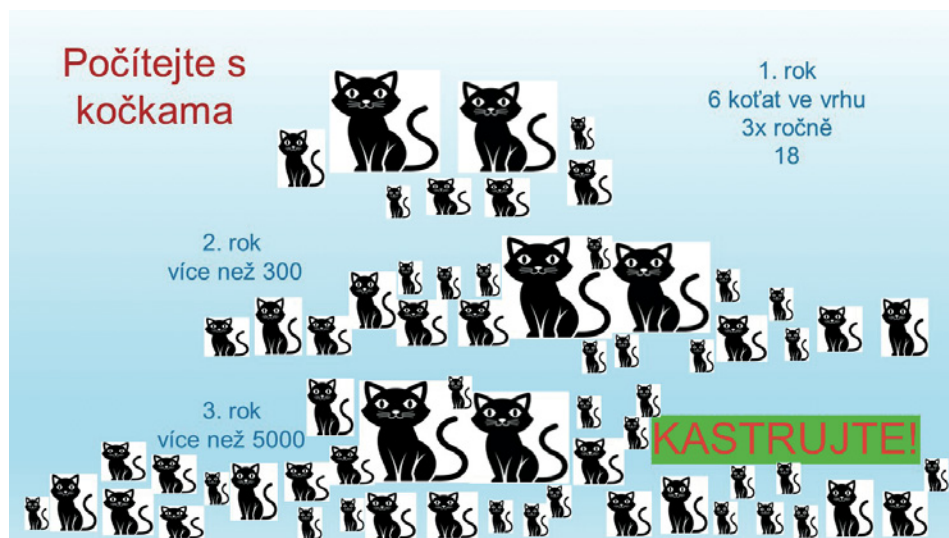
3. Kastrovaní kocouři se neperou a netoulají

Věděli jste, že každý kocour se za sezónu může stát otcem až 40 koťat? Majitelé kastrovaných kocourů si pochvalují, že se kocour tolik netoulá, nepere a drží se doma, kde chytá myši. Nemusíte proto tak často jezdit na veterinu kvůli ošetření tržných ran. Snižuje se také riziko, že ho na jeho cestě za milostnými zálety srazí auto.

portály jsou plné inzerátů nabízejících „vymazlená roztomilá koťátka“. Proč by měl být zájem právě o ta vaše? Kastraci kočky si ušetříte čas a stres s hledáním domovů pro nově narozená koťata. Navíc nikdy nemůžete zajistit, že ruče, do kterých je vydáte, budou opravdu „dobré“. Podle statistik útulků každé druhé rozdané kotě končí na ulici. Nebo je vám to jedno, jaký život bude mít kotě vaší kočky?

6. Kastraci ušetříte

Kastrace vyjde levněji než odčervení a odblesení jednoho vrhu nových koťat. Ve srovnání s celoživotními náklady na kočku nebo kocoura je cena za kastraci zanedbatelná. Kastrace je rychlý a bezpečný zákrok. Mladé zdravé zvíře druhý den po zákroku o ničem neví a za pár dní se zotaví. Existují také kastrační programy, které kastraci z části hradí (Feliti nebo Kasprocats).

4. Kočka nemusí mít jednu za život koťata

Každý porod kočku vyčerpává, zvláště když je sama ještě kotě. První říje u kočky nastává kolem 6. měsíce. Neriskujte její zdraví a nechte ji včas vykastrovat. Proč dál množit další kočky, když jsou jich plné útulky? Spousta koček se toulá bez domova a tím nejen že trpí, ale množí se dál a dál. Toužíte po koťátku? Vezměte si jedno z útulku. Během letních a podzimních měsíců mají opravdu široký výběr.

5. Už žádné nervy s rozdáváním koťat

Z rozdáváním koťat se poslední dobou stává náročná disciplína. Inzertní

Zastavme společně utrpení koček, protože to, jak se ke zvířatům chováme, je i naše vizitka. Řekněme dost hloupým výmluvám a předpotopním povídkám o tom, že kastrace je proti přírodě. Každý, kdo podomácku množí koťata, nevědomky přispívá ke zhoršující se situaci s přemnožením koček. Každé takto vyprodukované kotě ubírá šanci kočkám z útulku na nový domov. Útulky a depozita praskají ve švech a často nemají kapacitu na záchranu koček, které žijí na ulicích. Kastrace je řešení i jediná udržitelná cesta. Staňme se zodpovědnými majiteli „nezodpovědných“ koček.

Irena Balcarová

ZE ŽIVOTA NAŠÍ ŠKOLY

Po Vánocích se žáci i učitelé opět pustili s chutí do práce. Děti čekalo pololetní vysvědčení a učitelé tvorba slovního hodnocení. Žáci 1.–4. ročníku jsou v naší škole hodnoceni slovně, žáci 5. ročníku známkami.

Druhé pololetí školního roku jsme zahájili jarními prázdninami. A pak už opravdu do práce. Výuku dětem zpestřujeme spoustou zajímavých akcí:

- Zimní radovánky na naší zahradě byly jako každoročně zpestřeny lyžařským kurzem v Dolním Dvoře. Žáci zlepšovali své dovednosti nejen na lyžích, ale i na snowboardu.
- Dvanáct žáků reprezentovalo naši školu v závodech v lyžování, které pořádala Základní škola ve Svobodě nad Úpou. I když naše děti závodily úplně poprvé, nevedly si vůbec špatně.
- Masopust se letos opravdu vydařil. Průvod masek zpíval a šířil dobrou náladu na náměstí v Černém Dole a zejména v přilehlém lyžařském areálu.

- V rámci literární výchovy proběhlo autorské čtení paní spisovatelky a ilustrátorky Marie Šnajdrové. Představila nám svou knihu Papuchalk Isgrín. Autorka nám vyprávěla nejen o tom, jak vzniká kniha, ale prostřednictvím příběhu nás seznámila s životem lidí a přírodou na Islandu.
- Navštívili jsme divadelní představení v trutnovském Uffu. Žáci 1.–3. ročníku byli na představení Rozverný masopust a Velikonoce, žáci 4. a 5. ročníku na edukačním představení k vlastivědnému učivu Husité.

- Připomněli jsme si Světový den Downova syndromu formou tzv. ponožkového dne, kdy jsme si oblékli každou ponožku jinou jako symbol odlišnosti těchto lidí od zdravé populace.
- A protože máme ve škole žáky s poruchou autistického spektra, šíříme povědomí o autismu prostřednictvím tzv. Modrého dne, který se konal 2. dubna u příležitosti Světového dne porozumění autismu.
- Zapojili jsme se do celorepublikového srovnávání Matematický klokan. Děti měly možnost otestovat si své matematické schopnosti a logické myšlení.
- Před Velikonocemi jsme měli připravené ve spolupráci s MAS Krkonoše velikonoční tvoření. Bylo určeno jak pro žáky a jejich rodiče, tak i pro hosty.

Také v naší mateřské škole se pořád něco děje. Snažíme se děti vést ke zdravému pohybu. V letošním školním roce máme celoroční projekt „Jógové pohádky“, kdy každý měsíc čeká děti nová pohádka i nové jógové cviky. Využíváme také cviky z programu „Udrž se“. Jednou týdně chodíme cvičit do tělocvičny nebo na delší procházku. V lednu MŠ navštívilo loutkové divadlo. Začal program Maxík pro předškoláky. Děti se setkávají s paní učitelkou ze základní školy a připravují se na hladký přechod do 1. třídy. Starší děti se také mohly zúčastnit lyžařského výcviku v Dolním Dvoře. V únoru jsme společně se základní školou uspořádali masopustní průvod v Černém Dole. Ve školce jsme si pak uspořádali karneval. V březnu nás navštívila výživová poradkyně

ZE ŽIVOTA NAŠÍ ŠKOLY

s povídáním o zdravé stravě „Zdravá 5“. Rodiče mohli využít vyšetření zraku pro jejich děti. Vydali jsme se do Trutnova na divadelní představení „O Palečkovi“. Nebylo toho málo... Do konce školního roku máme v plánu ještě několik akcí a výletů nejen po okolí naší školičky.

Významnou událostí v naší škole byla nominace naší paní ředitelky do ankety o nejlepšího učitele Zlatý Amos. Tři žákyně pátého ročníku prezentovaly naši školu a paní ředitelku v Praze, v prostorách budovy Parlamentu ČR. Přestože do dalšího kola nepostoupily, byl to pro všechny mimořádný zážitek.

S příchodem teplého jarního počasí se některá výuka koná v naší nové pergole na školní zahradě. Tam přibýly i nové hrací prvky a děti zde mají stále lepší podmínky pro sportování a své hry zejména v odpoledních hodinách a o přestávkách.

Investiční rozvoj školy probíhá nejen v MŠ nebo ZŠ, ale také např. ve školní kuchyni. Zakoupili jsme nový sporák, který paní kuchařce značně usnadňuje přípravu stravy pro nás.

V souladu s novými předpisy musíme od září zahájit spisovou službu v elektronické podobě. Aktuálně se chystáme na zápisy do základní školy a do mateřské školy a s napětím očekáváme, jaká bude naplněnost školy v příštím školním roce.

V souvislosti s novou legislativou se také seznamujeme s nově vydanými rámcovými vzdělávacími plány. Školy by podle nich měly zpracovávat vlastní školní vzdělávací plány v souladu s moderními trendy ve vzdělávání.

Do prázdnin nás čeká ještě spousta práce. Přejeme všem pěkné dny a někdy možná také na viděnou.

*Za všechny děti a zaměstnance
Mgr. Naděžda Bachtíková, ředitelka školy
Zpracovaly Dis. Barbora Barátová za MŠ
a Mgr. Radmila Šubrtová za ZŠ*

POZDRAV OD PRAVĚKÉ RYBY

Když se v Čisté v lokalitě „golf“ začaly u cesty Šmídkovky stavět ty dvě hranaté budovy, dodnes nedokončené, a bylo kvůli tomu přesunuto ohromné množství zeminy na pastvinu o kousek dál, udělala jsem si k těmto haldám jednou procházku. Pohled to byl hrozný, když si člověk uvědomil, co generací lidí před námi tu vybíralo kameny z polí a jak se s půdou zachází teď. Na druhou stranu to bylo strašně zajímavé, protože to pro laika vypadalo prostě jako hromady břídlíce*. Pár hezkých exemplářů jsem si vzala domů, mezi nimi i kousek, který byl velký asi jako pecka broskve.

Za čas jsem se zúčastnila přednášky geologa Radka Táslera o podzemí a na jejím konci jsem se k němu přihnula a zeptala se, co že to je vlastně za horninu. Vzal kousky do ruky, znaleckým okem je prohlédl a celkem bez zájmu prohlásil, že to jsou asi prachovce**. Na adresu té „pecky“ pak lakonicky poznamenal, že se jedná o koproilit pravěké ryby. Obrátil se ještě na kolegu Petra, který to dobromyšlně potvrdil.

No to jsem si vždycky přála – najít pravěký rybí zkamenělý bobek!

Karolina Boková

Koproilit a vzorek prachovce

* Břídlíce je čistě technický termín označující horninu, která se břídlíčnatě štípe.

** Prachovce nebo jílovce jsou tu prý běžná věc, dokonce převládají. Víte, jak se pozná prachovec od jílovce? Odborná rada geologa zní: Rozštípněte horninu podle plochy břídlíčnatosti a olíznete to. Když je to na jazyku úplně hladké, je to jílovec, když pocítíte jakoby šmirgl, je to prachovec. Nebo pak mikroskop. Ten nemám, takže...

SPOLEČENSKÁ RUBRIKA

V období od listopadu 2024 do dubna 2025 se u nás v městysi narodili:

- v lednu
Viktor Janulík – Černý Důl
- v dubnu
Sofie Mikušová – Čistá

Vítáme vás mezi námi a přejeme hodně štěstí a zdraví do života!

Ve sledovaném období se **přistěhovalo 7 osob** (3x Černý Důl, 1x Čistá, 3x Fořt). **Odstěhovalo se 8 osob** (2x Černý Důl, 4x Čistá, 2x Fořt).

Bohužel nás navždy opustili tito naši spoluobčané:

- v prosinci
pan **Josef Matoušek** z Č. Dolu (76 let)
pan **Libor Labík** z Čisté (nedožitých 56 let)
- v lednu
pan **Jaroslav Jebavý** z Č. Dolu (82 let)
- v únoru
pan **Jaroslav Přívratský** z Černého Dolu (77 let)

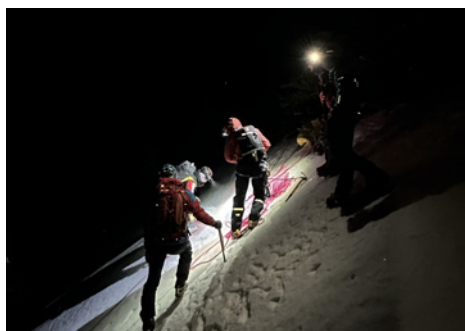
Upřímnou soustrast pozůstalým rodinám, přátelům a blízkým.

Karolina Boková

ZIMNÍ SEZÓNA Z POHLEDU HORSKÉ SLUŽBY

Letošní zimní sezóna, tak jak jistě všichni uznají, byla o mnoho lepší než ta popršená loňská. Počasí nám přálo téměř celou dobu. Ne tak vydatnou sněhovou pokrývkou (v Černém Dole jsme uváděli cca 40 cm přírodněho) nám vynahradily slunečné dny, kterých bylo letos opravdu mnoho. No a kombinace pěkného počasí a zdařile zasněžených sjezdovek samozřejmě přilákala do Černého Dolu spousty zimních nadšenců.

Areál se poprvé rozjel 25. prosince a provoz byl ukončen 14. března, což bylo nakonec kvůli sněhové pokrývce o dva dny dříve, než bylo původně plánováno. Za tuto dobu jsme v Černém Dole řešili 124 událostí. Převážná většina příhod, kterými se zabýváme, se stane na sjezdovce. Jde jak o lehčí úrazy, např. poranění měkkých tkání kloubů, hlavně kolenních, tak i o vážnější v podobě zlomenin dlouhých kostí, poranění, která vznikají při srážkách a tak podobně. Dispečink ZZS nás ale využívá i mimo sjezdovky. Díky našemu vybavení nás mají jako takovou předsunutou ruku při různých stavech jak na horských boudách, tak i po obci. A pak jsou také akce v terénu, jako laviny, hledačky a tak podobně, kde je třeba hodně záchranářů.

Na začátku února jsme vyrazili se službou z Janských Lázní do terénu na pomoc kolegům z okrsků Pec pod Sněžkou a Špindlerův Mlýn. Naši kolegové začali ve 22:00 řešit situaci, do které se dostali dva polští turisté, kteří scházeli z Kozích hřbetů po Bucharově cestě směrem do Špindlerova Mlýna. Ve vrchních partiích cesty se ovšem smekli a sjeli dolů směrem do Hrazeného potoka. Jeden z nich skončil až v potoce a při sjezdu si poranil kotník, druhý skončil pouze s odřeninami. Oba se snažili vyškrábat se i s poraněními zpět nahoru, avšak ztráta orientace v neznámém terénu, únava a vyčerpání vykonaly své a volali si o pomoc. Při našem příjezdu byl zraněný již ošetřen a zabalen

ve svozném prostředku, ve kterém se musel tahat pomocí lanových technik nejdříve na hřebínek mezi Hrazeným potokem a Železnou struhou, následně se spouštěl do Hrazeného potoka, odkud byl vytážen asi 100 m znovu nahoru na Bucharovu cestu. V tu chvíli přišli na pomoc i kolegové z polského GOPRu. Z cesty už následoval transport v akcích (speciálních svozných prostředcích) do Špindlerova Mlýna, kde byl předán ZZS. O druhého z party se postarala skupina záchranářů, která mu pomohla dostat se na cestu, odkud byl odvezen do Špindlu. Na své základny jsme

se vrátili okolo páté hodiny ranní. Akce to byla náročná jak na materiální vybavení, protože na tuto cestu se s žádnou technikou nedostanete, tak i na počet zasahujících záchranářů. Díky tomu, že se to událo v nočních hodinách, nebylo možné využít podvěs, která LZS KHK v noci neprovádí. Nakonec vše dobře dopadlo.

Náš okrsek zakončil sezónu na cvičné lavině koncem března a nyní se připravujeme na letní sezónu, ve které budeme doplňovat služby v Janských Lázních a na asistencích při různých závodech na horách. Čeká nás také výroba tyčového značení a různá školení.

Štěpán Heglas

ČERNÝ DŮL JE EKOLOGICKOU OBCÍ

Vážení spoluobčané, s velkou radostí představujeme zlatý certifikát, který je oceněním a důkazem vašeho aktivního přístupu k ochraně životního prostředí.

Díky vaší angažovanosti se podařilo efektivně nasbírat a recyklovat elektroodpad, který by jinak mohl skončit na skládkách, či ohrožovat naše biotopy. Vaše úsilí přímo přispívá k ochraně přírody, snižování emisí skleníkových plynů, snižování potřeby těžby přírodních zdrojů a přechodu k udržitelnějšímu způsobu života.

Děkujeme vám.

ÚM Černý Důl

PAMÁTNÉ STROMY NA NAŠEM KATASTRU

V loňském roce probíhal v rámci projektu podrobný biologický monitoring všech dvaceti šesti památných stromů na území KR-NAP a jeho ochranného pásma. A protože na území naší obce máme památné stromy hned čtyři, zeptala jsem se Daniely Gluzové, odborné pracovnice z oddělení ochrany přírody se zaměřením na arboristiku a správu zeleně při Správě KR-NAP, na několik věcí.*

Návrh na to, aby byl strom prohlášen památným, může podat kdokoli. Je pak na posouzení vyhlášovatele, zda strom prohlásí či ne. Obecně mají mít památné stromy nějakou dimenzi, přičemž například obvod kmene se měří ve výšce 1,3 metru. Mohou mít však i společenský, kulturní či historický význam, být památníkem nějaké události. Bývají to stromy u sakrálních památek nebo se může jednat o zvláštní taxon.

Věk stromu se při posuzování neurčuje, pouze odhaduje dle různých měřítek a zdrojů (kroniky, mapy atd.), protože přesné zjišťovací metody jsou pro něj invazivní. Navíc pro další péči o strom je důležitější tzv. fyziologické stáří dřeviny, které charakterizuje strom z hlediska jeho vývojové fáze.

Z pohledu majitele je zásadní to, že na každý zásah do ochranného pásma památného stromu nebo do stromu samého je třeba mít souhlas orgánu ochrany přírody. Toto pásmo je desetinásobkem průměru kmene stromu. Na druhou stranu ani bez souhlasu vlastníka strom prohlásit

památným nelze, ani provést jeho případné ošetření. Vlastník si však může podat žádost o dotaci na toto ošetření, které u starých stromů bývá poměrně nákladné. Péče o památný (anebo jakýkoli jiný) strom je zákonnou povinností vlastníka, nicméně Správa KR-NAP pomáhá vlastníkům stromů na území národního parku a jeho ochranného pásma s jejím odborným zajištěním. Dle nově vypracovaných plánů péče jsou kontroly stavu památných stromů stanoveny podle stupně naléhavosti, například bezpečnostní vazba v koruně by měla být prověřována ze země každý rok.

Při hodnocení památných stromů paní Gluzovou potěšily výsledky ukazující jejich biologickou rozmanitost. Našli v souhrnu 265 druhů bezobratlých, z toho 91 druhů brouků, 46 druhů blanokřídlých a 59 druhů motýlů. Jejich přítomnost zjišťovali prostřednictvím nárazových letoových pastí i přímým pozorováním stromu a jeho bezprostředního okolí. Prováděli také průzkum na výskyt netopýrů, a to pozorováním pobytových znaků, pomocí endoskopické kamery a ultrazvuku. Velice potěšující bylo, že našli zvláště chráněné druhy v říši bezobratlých, mimo jiné u památné lípy v Horním Lánově.

Jak u třešně v Horním Lánově, tak u dubů v Čisté a smrku v Černém Dole by pracovníci Správy KR-NAP rádi nechali věci jejich přirozenému vývoji, protože zde nejsou významné cíle pádu stromu či větvi, není u nich velká pravděpodobnost poškození majetku či újmy na zdraví a není tu přílišná frekvence pohybu. Bylo by to sice na úkor doby dožití, ale různými zásahy (vazbou, ořezáním) by tyto stromy přišly o svůj krásný habitus vzhledem k místu, kde rostou. Vše je ale samozřejmě vždy dopředu projednáváno s vlastníkem a na základě jeho souhlasu.

Projekt si stanovil za cíl zmapovat významné prvky v krajině, mj. aleje a stromořadí, remízy a solitérní stromy v sídlech i v krajině, které by se potenciálně mohly stát památnými stromy, a jedním z těchto prvků jsou i stromy, které po jejich odumření nebudou nahrazeny, protože za dnešních podmínek (sítě, provoz, bezpečnost, obtěžující opad listů...) tam už nikdo nový strom pravděpodobně nezasadí. To možná platí i pro lípy okolo sv. Michala na náměstí v Černém Dole.

Jen pro zajímavost – z našich bližších sousedů má památné stromy jen Lánov (2), Dolní Lánov (1), Prosečné (1) a Vrchlabí (4). Dolní Dvůr, Strážné, Janské Lázně, Svoboda, Rudník a Hostinné zatím žádné.

K památným stromům nechala Správa KR-NAP vyrobit nové informační tabule.

Vrba v Černém Dole

To, že máme v Černém Dole nad historickým mostem u potoka památnou vrbu obrovského vzrůstu, ví asi kdekdo. Co však asi málokdo ví, je, že rozměry této vrby křehké (*Salix fragilis*) jsou v kombinaci s jejím druhem, stářím a nadmořskou výškou 620 m n. m., ve které roste, naprosto unikátní, a to v rámci celé republiky! To bylo ostatně důvodem jejího vyhlášení za památný strom v roce 2004. Podnět k tomu dal snad tehdejší starosta Vladimír Vít. V době vyhlášení byla vrba popsána jako solitérní strom veterán se silným kmenem, ve kterém jsou patrné praskliny, se silnými, pokroucenými a místy polámanými větvemi a zdravotní stav byl určen jako dobrý. Tehdy činil obvod kmene 5,1 m (dnes 6,08 m) a strom dorůstal výšky 13 m. Stáří stromu je dnes odhadováno na 230–250 let, takže velmi hypoteticky se mohl potkat s Josefem II. na jeho inspekčních cestách po Krkonoších ☺

Foto: Petr Martinek a Jiří Rozsypálek

Vrba je nejen velice stará a mohutná, ale vyznačuje se také bohatou biodiverzitou. Roste v ní mimo jiné několik stromů. Když jsem se před časem ptala na obci, jestli by nebylo dobré dát pryč ten náletový stromek, který ve vrbě roste, dosta-

PAMÁTNÉ STROMY NA NAŠEM KATASTRU

la jsem tuto odpověď: „Jéžiš, to by ti dali! Právě ten nálet je tam kuriózní a je to nějaký úkaz, či co.“ Tady vidíte, jak se mohou dva pohledy na jednu věc lišit! V posudcích z monitoringu bylo zaznamenáno, že se v žádném případě nemají odstraňovat další stromy, které ve vrbě rostou. Největším z nich je javor klen, který prorůstá celou její dutinou až dolů, dále jsou tam smrčky a jeřáb. Vrbě prý vůbec nevadí.

Jejími dalšími nezvanými „podnájemníky“, způsobujícími dobře patrnou rozsáhlou infekci, jsou také houby – ohňovec obecný, typický pro vrby, na kosterních větvích pak agresivní a rychlý šírovec žlutooranžový a ještě václavka cibulkotřená, viník hlavní infekce báze kmene a kořenů. Drobné outkovky a pevníky tu nalezneme také, ty se ovšem živí už rozkládajícím se dřevem.

Foto: Petr Martinek a Jiří Rozsypálek

Naše vrba je takovým otloukánkem i z jiných důvodů. Roste na užoučkém pozemku a ještě u ní parkují auta, což jí skutečně neprospívá. Její desetimetrové ochranné pásmo zasahuje až na hranu bývalého mileťáckého činžáku čp. 195–196 a ideální by bylo ho v úzkém travnatém pruhu vymezit třeba plůtkem nebo kameny. Vlastník sousedícího čp. 195–196 (pražská Building Reality, s. r. o.) ochranu památného stromu nyní řeší v připravované projektové dokumentaci ke stavebnímu záměru. Snad bude respektovat přísně nastavená pravidla po dobu stavby a strom vše dobře přestane. Aby toho nebylo málo, vrba nemá viditelné kořenové náběhy – v minulosti, pravděpodobně v době, kdy se dělala úprava koryta potoka, došlo k navýšení úrovně terénu. Je vlastně s podivem, že tu ten strom vůbec ještě je.

Docela nedávno se vrba takzvaně „sesadila“. Kdysi už pravděpodobně ořezána „na hlavu“ byla, ale poté se to roky zanedbávalo. V minulosti (2005) podstoupila zdravotní řez a lokální redukci nestabilních větví na jižní straně. Nyní ale, poté, co se jí vylomily dvě větve, bylo opravdu potřeba ji více stabilizovat, proto ten razantnější zásah. Sesazovalo se to, zrovna jako u lípy v Horním Lánově, na sekundární obrost, který je pro takovéto staré stromy velice důležitý. Na stáří totiž strom již nepřirůstá do výšky, ale snižuje svoje těžiště dolů. Sesazením se odstraní velká část listové plochy, kterou nahrazují právě sekundární výmladky níže v koruně. U ořezaných větví pak pan „broukař“ doporučil ponechat je u stromu jeden až tři dny, aby brouci zvládli přelézt či přeletět, kam potřebují. Navíc dokud je u vrby ta hromada, nikdo u ní v blízkosti parkovat nemůže.

Jako další zdroje možného ohrožení jsou uvedeny případná rekonstrukce komunikace či opěrné zdi v potoce, neodborné ořezávání větví, které sahají nad komunikaci, a mechanické poškození kmene při údržbě komunikace, zejména v zimě.

V černodolské paní vrbě to však žije všemu navzdory a dál je biotopem pro spoustu rozmanitých organizmů – prostě městys v městysi! Nikde jinde v Krkonoších takový památný strom nenajdete. Kéž by pro ni platilo, že to „otloukání“ je jen součástí textu lidové říkanky.

Ve Fořtě, za domem Klamových čp. 51, je u bývalého náhonu také obrovská vrba. A i když nedosahuje takových rozměrů jako její sestra v Černém Dole a je značně olámaná, i tak je s obvodem asi pěti metrů úctyhodným jedincem.

Duby v Čisté v Krkonoších

Dva jedinci dubů letních (*Quercus robur*) rostou na začátku Dubové cesty za bývalými kravínou v nadmořské výšce 515 m n. m. Navrhovatelem jejich prohlášení byl městys Černý Důl, který je zároveň také jejich vlastníkem. Iniciátorem byl tehdejší tajemník Tomáš Purm. Důvodem pro vyhlášení v roce 2004 bylo, že se jedná o významnou skupinu dřevin, která svým vzrůstem i stářím vytváří v krajině harmonický přírodní prvek. Stromy mají vysokou ekologickou, kulturní i estetickou hodnotu. Pokračující polní cesta

Foto: Petr Martinek a Jiří Rozsypálek

jejich krásu doplňuje. U ní obec postupně dosázela mladé duby různých druhů, jako například ještě loni v rámci náhradní výsadby za poškozené lípy za kostelem v Černém Dole. 28. října 2006 se konalo sázení i za účasti široké veřejnosti (klub důchodců, rodiče s dětmi, hasiči, škola). Významné je prý také to, že na obou dubech v minulosti nebyly provedeny žádné zásadní řezy, jedná se tedy o charakteristický habitus dubu letního.

Starší a větší z dubů měl v r. 2003 obvod kmene 4,85 m a jeho koruna dosahovala výšky 16 m a šířky 13 m. V současnosti činí obvod 5,29 m, koruna je o 2 metry vyšší a o 9 metrů širší. Jeho věk je odhadován na 180–200 let.

Foto: Petr Martinek a Jiří Rozsypálek

Zajímalo mě, co by se stalo, pokud by se ten větší dub jednou rozlomil na dvě poloviny (protože je odshora dolů zasažený bleskem) a pokud by ty ležící poloviny žily dál (protože by zůstaly spojeny funkčním lýkem s kořeny), zda by tam strom mohl i v této podobě zůstat. Paní Gluzová mi

PAMÁTNÉ STROMY NA NAŠEM KATASTRU

udělala radost tím, že za ni určitě ano. Ovšem vlastník či veřejnost mohou mít na věc zcela jiný pohled, byť „jen“ kvůli tomu, že zřícený kolos překází v cestě. Uvedla příklad jasanu ve Volském Dole, který se za vichřice rozlomil, obrostl a ve sele žije dál, ač se jeho podoba ne všem líbí. Ale myslím, že kde je dobrá vůle, cesta se najde. Vždyť obyčejné vzrostlé duby mají leckde, ale kde se na takového žijícího obra můžete posadit a obdivovat jej i z této perspektivy!

Vysazování dubů na „Dubovce“ 28. října 2006...

... a konečná fáze - ochrana proti okusu zvěří.

Tento dub je, co se týče jeho fyziologického vývoje, ve vrcholné fázi senescence, což zjednodušeně řečeno znamená superstarý, ač – měřeno léty – zas tak starý není. Jeho fyziologické stáří zčásti určují

třeba i zdejší drsnější podmínky. Má rozsáhlou infekci ve kmeni (sírovec), je ale mimořádně hodnotný z hlediska biotopu, protože je domovem velkého množství brouků. Z těch nejceněnějších je to třeba roháček bukový, roháček kozlík a zlatohlávek zlatý a hladký. V jeho dutinách a puklinách bydlí také čtyři druhy netopýrů (hvízdavý, nejmenší, rezavý a velký), kteří tu mají díky blízkosti pastviny skvělé potravní příležitosti.

Mladší dub měl v r. 2003 obvod 3,2 m a vysoký byl 17 m, s šířkou koruny 10 m. Dnes je obvod 3,57 m a koruna dorostla do výšky 19 m a šířky 21 m. Stáří se odhaduje na 80–100 let. Tento „mladík“ je na tom zdravotně dobře, ale zas právě nehostí tolik živáčků.

U těchto dubů se žádné ošetření v dohledné době neplánuje, naposledy se před několika lety řešila silná větev, která se odlomila. Dlouho měly pasoucí se krávy přístup bohužel až ke stromům, v současnosti jsou už stromy vyploceny.

Čertův smrk pod Hrnčířskými Boudami

Zdravotně je tento smrk ztepilý (*Picea abies*) v pořádku – je poměrně mladý a vitální a má skvělé podmínky pro růst. Roste v nadmořské výšce 1060 m n. m., trochu dál od porostní stěny. Podnět k prohlášení za památný strom dali jeho majitelé, manželé Kovářkovi.

Důvodem vyhlášení v roce 2010 bylo, že se jedná o dřevinu s významným habitem a vzrůstem. Jde o jedince typického horského smrku, jehož dlouhé a silné větve sahají až k zemi, kde mají tendenci hřízit. To

Foto: Petr Martinek a Jiří Rozsypálek

souvisí s jeho jménem Čertův smrk. Bývalý a již zesnulý ředitel Správy KRNP Jiří Novák panu Kovářkovi kdysi říkal, že takhle se říká stromům, které mají šišky až úplně u země. V roce vyhlášení činil obvod kmen 2,8 m a celková výška dosahuje 25 m. Ochranné pásmo stromu je široké 11 metrů a jeho věk je dnes odhadován na 130–150 let. Ke stromu Kovářkovi přidali ještě ceduli se jménem jejich vnuka Šimona.

Karolina Boková

* Inventarizace mimoslesní zeleně a vyhodnocení jejího vývoje na území KRNP a jeho ochranného pásma, č. proj. 115V342001005. Projekt je financován z Národního plánu obnovy, z programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny.

ADVENTNÍ KONCERT SBORU VDB Z VELKÉ ÚPY 15. 12. 2024 V KOSTELE V ČERNÉM DOLE

LIDOVÁ TVORBA V ČERNÉM DOLE U HŘBITOVA A U KAPLIČEK

ŠKOLIČKA

Odběratelů měsíčníku Krkonoše-Jizerské hory je v našem městysi velice málo – například v září 2023 to byli 1 člověk ve Fořtu, 2 v Čisté, 1 v Černém Dole a 2 boudy nahoře. Samozřejmě se nedá zjistit, kdo z předplatitelů ve velkých městech a středních Čechách tu má chalupu a měsíčník čte, nebo kdo z okolí Vrchlabí si jej kupuje ve vrchlabských trafikách. V každém případě z toho všeho ale vyplývá fakt, že spouště lidí z městyse tak uniknou zajímavé články, které se týkají i našeho území. Proto si z něj čas od času dovolím něco přetisknout v Černodolském zpravodaji, jako právě teď.

Karolina Boková

ŠKOLIČKA

[1. díl]

Po roce 1968 začal boj o koryta, a to i ve školství. Ti, co byli soudruzi, najednou nebyli soudruzi a opačně. Učil jsem na Mělnické boudě, což byla depandance Dětské ozdravovny v Peci pod Sněžkou. Vývoj událostí ale dostihl i mě. Tehdejší šéf – soudruh Školského úřadu v Trutnově – se rozhodl, že mě odvolá a nastoupí na moje místo řadového učitele.

Hrnčířské Boudy, Černý Důl 179. Tak zněla adresa horské jednotřídky, v letech 1893–1945 německé obecné školy, potom národní a nakonec základní české školy až do roku 1981, kdy byla zrušena. Začal jsem na ní učit – a bydlet – v roce 1970. Ještě předtím jsme s mojí ženou Milenou měli na Jitřence 4. září 1970 svatbu.

Děti chodily do školičky na Hrnčířkách ze všech okolních bud, některé to měly i dost daleko. Z Kladenky, Tetřevky, Lyžařské boudy, Vebrovky a dalších. První můj inspektor byl pan Janoušek, vyrovnaný klidáš, který měl za sebou pestrý život. Prošel se Svobodovou armádou přes Duklu a přežil. Když přišel na inspekci, pohlídl všechny děti po hlavě a šel ven kouřit, mně řekl, ať jim zadám úkol a přijdu za ním. Bavili jsme se o všem možném, ale o politice vůbec.

Když přijel za rok inspektor Janoušek znovu, venku jsme nasedli – chvílemi i sněžilo. Vtom se gazem přiřítla Maruška Svobodová z Tetřevky, oblečená v tuzexovejch hadrech, v puse cigaretu, vběhla do chodby a začala ječet, že má pro mne kšeft, abych namontoval vázání nejméně na sedmero lyží. Vykoukl jsem ze třídy, řekl jí, že tady mám inspektora, a zavřel. Zabušila znovu, otevřela dveře, řekla, že učím její dva kluky a že je se mnou spokojená.

Svobodovic kluci Bohouš a Vašek byli na svůj věk fyzicky velice zdatní a nebojácní. Brzy ráno vstali, podojili krávy, nakrmili ostatní skot, koně, prasata a drobnou havěť a pak mazali do školy. V zimě si na běžkách prošlapávali vysokou vrstvu závějí, do školy

Nákres rozšíření školy na Hrnčířských Boudách – západní pohled
Zdroj: Archivní fond Architektury a stavitelství
Fischer a Hollmann, SOKA Trutnov

chodili i ve vánicích. Přišli ale vždycky, někdy později. Byli zdatní, odvážní, nikdy nebyli nemocní. V té době se na horách velice popíjelo, na Tetřevkách každý den, bylo o strach tam jít. Starej Bohouš do každého okamžité začal ládovat panáky, mně různé schovávali běžky, ale vždycky jsem jim utekl.

Učitelování mně otravovala celá řada věcí, jako povinné politické školení, na které bych musel dojíždět do Rudníku. Pomohli mi tehdy kluci z Horské služby. Potřebovali mě, svázal jsem úrazy a soudruzi mně to sežrali, takže jsem je nenavštívil ani jednou. Za rok mě ovšem povolali do ZŠ v Rudníku na přezkoušení, a to jsem si zavařil. Vytáhl jsem si otázku ideologická diverze, kterou jsem zvládl na jedničku, a oni mě ti agilní rudí komisaři přihlásili k tříletému politickému studiu! Opět jsem tam nikdy nebyl.

Další stupidní akce byla až koniášovská: vyřadit ze školních knihoven všechny knihy, ke kterým napsal úvod Škvorecký a další nepohodlní. Na Hrnčířských Boudách byla tehdy velká knihovna. Všechny „libri prohibiti“ jsem si vzal a do ZŠ v Rudníku, kam se měly odvézt, jsem zavolaal, že v naší knihovně jsem žádné závadné knihy neobjevil.

ŠKOLIČKA

Školu jsem v době vyučování zamykal, protože přitahovala turisty. Za jedné zimní vánice zabouchal na okno velikej chlap a výrazně gestikuloval. Otevřel jsem a on zahulákal „Já su Franta Kučera z Brna a su taky učitel“. Vzal jsem ho tedy dovnitř, on si sedl do poslední lavice a sledoval cvrkot v jednotřídce. Po nějaké době mě přivolal, sáhl do bundy a vytasil na mě placatku slivovice. S Fandou se to ukázalo jako parádní známost, poněvadž byl šéfem výzkumného pedagogického ústavu, každý rok jezdil jako šéfinstruktor na lyžařské kurzy do Pece a vždycky nám přivezl obrovskou krabici moderních školních pomůcek, mezi nimi diaprojektor, promítačku nebo různé sešity pro učení hrou. Bylo toho vždycky tolik, že jsem tím zásobil i školy v Černém Dole a v Peci.

Další legrace byly s rodiči. Byl říjen či listopad a starší kluci se rozhodli, že chtějí kreslit Auroru. Mně to bylo jedno, ať kreslí třeba křížník Potěmkin, ale rodiče se opravdu namíchli a dávali najevo postoj k režimu tím, že mi telefonovali a nadávali. Přitom jsem nebyl ani v ROH.

Nebejt socialismu, byla to zkrátka krásná doba. Nebyly asfaltky, na boudách chovali koně a jiná zvířata. Pošták Honza měl batoh s konstrukcí, známý Montblank, v němž kromě pošty cinkaly flašky. Vozil totiž na Pražskou boudu do kavárny „dokupovačku“ – vedoucí boudy nápoje fasoval od správy zotavoven ROH cenově za-

tížené 2. cenovou skupinou a nápoje z konzumu byly podstatně levnější. Velká legrace byla i školská komise v Černém Dole. Tam jsem chodil rád. Ale o tom zas příště.

Přemysl Kovářik

Foto z archivu autora

Prevzato z měsíčníku Krkonoše-Jizerské hory 11-2020 s laskavým svolením pana Kovářika a redakce zmíněného měsíčníku.

ZÁPISNÍK O SCHŮZÍCH MNV ČISTÁ V KRKONOŠÍCH 1945 - 1951

Zápis o schůzi pléna MNV konané dne 26. 2. 1947 o 20. hod. večerní v místnosti NV, kterou zahájil př. J. Vlk uvítáním přítomných členů.

1.) Ředitelství pošt Pardubice připsal ohledně Poštovního úřadu v obci a tento dopis uznán nemístným a rozhodnuto, aby bylo ihned odpověděno.

Vyř. Balcar

2.) V. Pouzner

4.) Rodičovské sdružení v Praze žádá, aby na 2 měsíce byla propůjčena buď chata nebo vila.

a) J. Kusý se přimlouvá, aby toto bylo vzato.

b) Dlesk zařízení a Balcar informuje, že se na zakoupení dostane subvence.

5.) J. Bezdiček musí odevzdati klíče od vily.

6.) Odhad nábytku v čp. na místě, aby se ušetřilo svážení tohoto nábytku.

7.) Automobilové závody žádají o byty pro zaměstnance.

Schváleno!

8.) Fr. Machač žádá o povolení „Matějské zábavy“ konané dne 2. 3. 47.

Pro 7 hlasů.

9.) Požární pohotovost ve všech živnostech a průmyslu. Uloženo MNV, aby do 3 dnů podal o tomto zprávu.

10.) Pavlíková Růžena žádá čp. 70 a toto odůvodňuje již několika žádostmi.

Povoleno!

11.) D. Rudolf žádá o domek čp. 91.

Zamítnuto

12.) Zřízení kina, po projednání bude pokračováno.

13.) Štefan odebral dřevo, aniž by si toto dal překontrolovat. Ihned zakročit. J. Výborný zavolá do Javorníka na pilu, aby se neřezalo až po zjištění.

14.) 15 telegraf. tyčí nabídnouti RSC Hostinné!

15.) J. Kusý žádá o servis jídelní.

Povoleno proti zapl.

Schůzi ukončil př. J. Vlk ve 22.15 poděkováním přítomným členům.

Zapsal Balcar

Zápis o mimořádné schůzi MNV konané dne 28. 2. 47 v míst. MNV o 14. hod. odpolední

Jediným bodem programu byla žádost Fr. Pavelky o přidělení nábytku. Po delší rozpravě a projednání detailů bylo 8 hlasy rozhodnuto, aby nábytek z čp. 100 byl přidělen, a jelikož je toto nekompletní, je toto povoleno zák. nařízením.

Schůze ukončena v 16 hod. poděkováním všech přítomných.

Zapsal Josef Vlk

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych moc poděkovat paní Štemberové a paní Hetflejšové z Čisté za tak potřebný úklid autobusové zastávky „U Dufků“. V půlce března se na ni obě Věry o víkendy vrhly, zametly nepořádek a uhrabaly její okolí.

Karolina Boková

MAS KRKONOŠE PODPORUJE TRADICE A SOUSEDSKÉ VZTAHY

V Černém Dole se stále něco děje! Díky podpoře Místní akční skupiny Krkonoše a ochotě místních seniorů, rodičů i dětí vznikají akce, které spojují lidi napříč generacemi. Ať už jde o ochutnávku tradičních jídel nebo velikonoční tvoření, společně si vždy užijeme příjemný čas plný pohody, smíchu a sousedského setkávání.

Tradiční recepty z domácích kuchyní oživily společné setkání

V sobotu 22. února jsme si dopřáli návrat do starých dobrých časů. Společně se členy Spolku Sousedé Černý Důl jsme uspořádali ochutnávku krkonošských specialit, které vařily naše babičky i prababičky. Ochutnávka se konala již druhý rok a byla rozšířena o další recepty. Na stolech nechybělo kyselo, zelňačka, hubník, kočičí tanec, škvarková nebo zelná pomazánka, mrkvové řezy a jiné dobroty – a všechno vonělo a chutnalo tak, jak si pamatujeme z dětství. Členové Spolku se navíc ochotně podělili o své rodinné recepty a příběhy, které se k nim vážou.

Velikonoce jsme oslavili tvořením i sousedským posezením

V sobotu 12. dubna jsme se opět sešli, tentokrát při jarním sousedském vyrábění. Děti zdobily vajíčka a perníčky a vyráběly s pomocí rodičů a prarodičů velikonoční dekorace – zápichy, zajičky, věnce i tradiční pomlázky z vrbového proutí. Ani dospělí nepřišli zkrátka – mohli si odpočinout, dát si kávu a prohodit pár slov se sousedy. Nechyběla veselá atmosféra a radost ze společně stráveného odpoledne.

Velké poděkování patří členům Spolku Sousedé Černý Důl za jejich pomoc a nadšení, se kterým se do akcí zapojují. Děkujeme také panu Dutschkemu z Fořtu za darování vrbového proutí a všem dobrovolníkům, kteří přiložili ruku k dílu.

Velké díky patří i vám všem, kteří jste přišli a podpořili společné setkávání – právě díky vám měly akce tu správnou atmosféru.

Co chystáme dál?

15. dubna plánujeme další milé setkání – společné tvoření dětí a seniorů ve spolupráci se ZŠ Čistá v Krkonoších.

O letních prázdninách proběhnou **příměstské komunitní táborové dny**

pro děti z 1.–5. Ročníku. Táborové dny se uskuteční v termínech **30. 6. – 4. 7.** a **18. 8. – 22. 8.** V případě zájmu se můžete obrátit na **paní Kristýnu Trhlíkovou.**

Všechny tyto aktivity probíhají díky finanční podpoře z **Operačního programu Zaměstnanost plus**, reg. č. projektu **CZ.03.02.01/00/22_008/0000155, Komunitní život v Krkonoších.**

*Za MAS Krkonoše
Ludmila Jebavá
koordinátor OPŽ+*

MAS KRKONOŠE
zrozena v Krkonoších pro rozvoj venkova

NOVÉ DĚTSKÉ HŘIŠTĚ A MOLO V AUTOKEMPU SLUNEČNÁ

UŠETŘETE ENERGII I PENÍZE S DOTACEMI NA DÍLČÍ RENOVACE A VÝMĚNU KOTLŮ

Chcete snížit své výdaje za energie a zároveň přispět k ochraně životního prostředí? Místní akční skupina (MAS) vám pomůže zorientovat se v dotačních programech zaměřených na energetické úspory a nabídne vám asistenci s administrací žádostí.

V současné době existuje několik dotačních titulů, které podporují dílčí renovace rodinných domů a výměnu starých kotlů za ekologičtější zdroje tepla. My se zaměříme na dva z nich: **Nová zelená úsporám Light** a **NZÚ Light, výměna starých kotlů**.

1. Nová zelená úsporám Light: Podpora pro dílčí renovace

Tento program je ideální pro ty, kteří plánují provést jen částečné úpravy na svém domě. Můžete získat dotaci například na:

- **Zateplení:** Zateplení fasády, střechy, stropů nebo podlah vám pomůže snížit tepelné ztráty a ušetřit za vytápění.
- **Výměna oken a dveří:** Nová okna a dveře s lepšími izolačními vlastnostmi zajistí tepelný komfort a sníží hluk z venku.
- **Instalace obnovitelných zdrojů energie:** Fotovoltaické panely, solární kolektory nebo tepelná čerpadla vám umožní využívat energii ze slunce nebo země a snížit závislost na fosilních palivech.

• **Výměna neekologických zdrojů tepla:** Výměna nevyhovujících kotlů za moderní ekologické.

• **Další opatření:** Dotaci můžete získat také na instalaci rekuperace, zelené střechy nebo využití dešťové vody.

2. NZÚ Light, výměna starých kotlů: Ekologické vytápění pro váš domov

Pokud topíte starým kotlem na tuhá paliva, který nesplňuje emisní limity, tento program vám pomůže s jeho výměnou za moderní a ekologický zdroj tepla. Můžete získat dotaci na:

- **Tepelné čerpadlo:** Tepelné čerpadlo využívá teplo z okolního prostředí a je velmi efektivním a ekologickým zdrojem tepla.
- **Kotel na biomasu:** Kotel na biomasu spaluje dřevní pelety nebo štěpku, což je obnovitelný zdroj energie.
- **Plynový kondenzační kotel:** Plynový kondenzační kotel využívá teplo ze spalín a dosahuje vysoké účinnosti.

Jak vám MAS pomůže?

Nabízíme **bezplatné poradenství** v oblasti energetických úspor a dotačních programů. Pomůžeme vám zorientovat se v možnostech, vybrat nejvhodnější řešení

pro váš dům a zodpovědět vaše dotazy.

Nízkopříjmovým domácnostem nabídneme **zdarma i zpracování žádosti o dotaci**. Ostatní domácnosti si za zpracování žádosti hradí poplatek dle úkonů.

Upozornění: Pokud zvažujete podání žádosti o dotaci v dotačních titulech zmíněných výše přes MAS, doporučujeme tak učinit do **června 2025**. Po tomto datu se budou měnit podmínky pro spolupracující subjekty se Státním fondem životního prostředí.

Neváhejte nás kontaktovat a domluvit si konzultaci. Společně najdeme řešení, které vám pomůže ušetřit peníze a přispět k ochraně životního prostředí.

Kontakt na pracovníka MAS:

Mgr. Ludmila Jebavá – tel. 702 089 725, mail: nzu@maskrkonoše.cz

*Za MAS
Ludmila Jebavá*

MAS KRKONOŠE
zrozena v Krkonoších pro rozvoj venkova

S TATROVKOU V ZÁDECH

Na podzim v roce 1983 jsem nastoupil do podniku Geoindustria – GMS Praha, do odloučeného pracoviště v Trutnově. V té době běžel v Čechách naplno projekt na průzkum všech historicky dobývaných ložisek zlata, zda tam něco zlata nezbylo, ale úkolem bylo pokusit se nalézt ložiska nová. V Krkonoších se dobývalo zlato v pásu od Bartova lesa pod Rýchorami přes Svobodu nad Úpou a Javorník až do Černého Dolu.

Byl jsem čerstvě diplomovaný ložiskový geolog a dobře znal Krkonoše, proto jsem dostal krkonošské zlato na starost. Na pracovišti jsme se čtyři dělili o postarší „Aro“ a podle toho to auto vypadalo. Ne že bychom se o něj nestarali, ale každý měl jiný styl jízdy a řazení, především v terénu. Nezbylo, než se s tím nějak sžít.

Jedna z mých prvních jízd vedla k Pražské boudě a dolů do Černého Dolu. Hned pod Cihlářskou boudou je na cestě prudká zatáčka a za ní to běží hodně z kopce. S meziplynem jsem si podřadil na dvojku a vyrazil do údolí. Zdálo se mi, že to jede moc rychle, ale asi to bylo tím, že jsem byl z toho křápu dost vycukaný. Někde, kde už to není tak prudké, se za mnou ve zpětném zrcátku objevila Tatrovka plně naložená kládami. Někde u Berghausu se začala

nebezpečně přibližovat a měl jsem pocit, že mě chce snad předjet a bliká na mě světly. Magor. U skal po levé straně v zatáčce už jsem zřetelně rozeznával obrysy trochu vyděšeného obličejce. Pak už se spád silničky zmírnil a já si dodal odvahy a ujel mu.

Téměř každý den jsme se stavovali v hotelu Pošta na pozdní oběd a i teď jsem tam zavítal.

Za chvíli koukám, že na náměstí zastavila Tatrovka s kládami a řidič okukuje moje Aro. Jakmile vešel do sálu, zamířil k mému stolu. Nikdo jiný tam nebyl, tak bylo jasné, že jsem přijel tím Arem. Nevěděl jsem, co mi chce, a byl jsem nachystaný, že mu něco ne moc hezkého řeknu. Ale on mě předešel. Omluvil se, že se na mě lepil a blikal. Chtěl mi tím dát najevo, abych zrychlil. Odpověď na moji námitku, že jsem se bál jet rychleji a proč on jel tak rychle, mě úplně odzbrojila: „No to já bych rád jel pomaleji, ale ono to s tím nákladem brzdy moc nezvládaj.“ Tak jsme pokecali, komu dali v práci horší křáp, a on pak líčil trochu hororové zážitky s odvozem klád z hor.

Radko Tásler

20. VÝROČÍ OPRAVENÝCH HODIN

Letos tomu bude dvacet let, co byly zrestaurovány hodiny na věži kostela v Černém Dole, a proto zde uvádíme tehdejší článek Jiřího Bašty o této renovaci.

Karolina Boková

KONEC ZASTAVENÉHO ČASU

Hodiny na věži sv. Michaela Archanděla více než třicet let nešly a mlčely. Po dlouhé nečinnosti se ozvaly při slavnostním spuštění 28. prosince 2005. Sváteční události předcházela nákladná restaurace – stroj i ciferníky nyní vypadají jako nové. Kompletně dochované, ale nefunkční hodiny dali dohromady akademičtí sochaři Petr a Melanie Skálovi ve svém specializovaném ateliéru restaurování věžních hodin v Sadské.

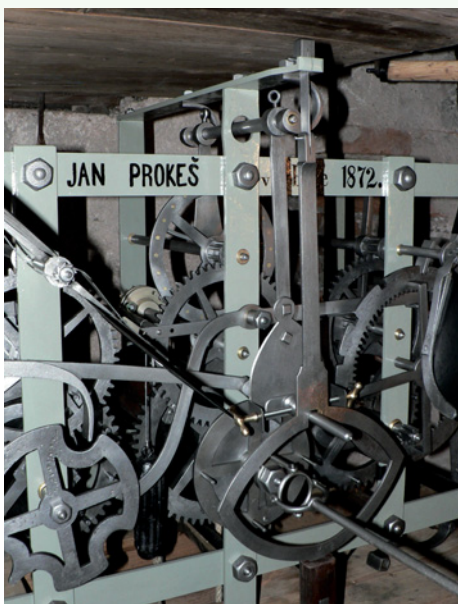

Hodinový stroj před restaurováním

Renesanční kostel sv. Archanděla Michaela stojí ve středu obce Černý Důl. Na místě stála od roku 1556 kaple, přestavěná a rozšířená na kostel v roce 1607. Dochované ciferníky věžních hodin pak pocházejí z 18. nebo z počátku 19. století, hodinový stroj byl podle nápisu na rámu vyroben v roce 1872. Údaje o historii hodin a nástin postupu opravy citujeme z vyčerpávající závěrečné restaurátorské zprávy ak. soch. Petra Skály, laskavě zapůjčené obcí Černý Důl.

Stroj

Autorem hodinového stroje z roku 1872 je Jan Prokeš, jenž provozoval dílnu v Sobotce od 50. do 90. let 19. století. Stroj, stojící v posledním patře věže v úrovni ciferníků, se dochoval kompletní včetně natahovací kliky, všech součástí rozvodu k ciferníkům a převodů k bicím strojkům. Litinová závaží byla zavěšena přes kladky na nepůvodních ocelových lanech. Rám stroje měří 88 × 69 × 40 centimetrů a je sešroubován z pásové oceli.

Zrestaurovaný stroj

Ciferníky

Čtyři dřevěné kruhové ciferníky o průměru 136 centimetrů ukazovaly čas se starším hodinovým strojem snad již z 18. století. Jejich nejstarší podoba není přesně známa. Původní malba byla nanášena přímo na dřevěné desky a hodiny vyznačeny po obvodu římskými číslicemi I–XII. Uvnitř byl ještě minutový ciferník s číslicemi I–VIII. Mezikruží ciferníků byla lemována bílými linkami.

Po přemalbě zmizel vnitřní minutový ciferník, okraj ciferníku olemovala zelená linka, číslice stojí na žluté lince a zelená dvanácticípá hvězdice má žlutý střed. Stopy po barvách a broušení prozrazují, že podoba ciferníků se vyvíjela během několika přemalb. Mimo jiné nelze vyloučit, zda zelená hvězdice nebyla součástí nejstarší podoby ciferníků.

Původní ciferník potažený někdy na počátku dvacátého století plechem a přemalovaný

Hodinové cifry se také zajímavě vyvíjely. Plocha ciferníku byla pravděpodobně celá natřena černou barvou. Po vyznačení obrysu cifer a linek byla jejich plocha nejprve vybroušena na dřevo, aby bílou barvou neprosvítal černý podklad. Jenže bílá barva nebyla tak kvalitní, zvětrala a byla vymyta deštěm. Dřevo v ploše cifer bylo vyhlodáno erozí a číslice se staly reliéfními, někde i více než 2 mm hlubokými.

V roce 1869 proběhla nejméně třetí přemalba. Už zahloubené číslice byly znovu natřeny na bílo, okraje ciferníků (původně okrově žluté nebo žluté a černé) na zeleno. Původní kvalitní černý nátěr plochy byl ponechán. Na severním ciferníku přibyla signatura Val. 1869 Erben. (Na jižním ciferníku v podobě V. 1869 E.). Tato hrubá obnova malby o tři roky předcházela osazení Prokešova stroje, nového rozvodu točivého momentu, nových ručkových strojků a nových ruček. Ručky byly zaměněny – kratší ručka se stala hodinovou.

Po sejmutí zkorodovaného nepůvodního potahu

V období 1. republiky dostaly ciferníky pravděpodobně čtvrtou podobu, tentokrát na plechovém potahu. (Podle špatně čitelného záznamu na papíře, vloženém pod oplechování severního ciferníku, v roce 1926 nebo 1936). Na plech byly namalovány zlaté římské cifry. Poslední podoba před restaurací vznikla natřením již zkorodovaných plechových potahů na černo a ledabylým namalováním bílých arabských číslic.

Odbíjení

Původně byly odbíjeny čtvrtě i celé hodiny na zvony, píše ve zprávě ak. soch. Petr

20. VÝROČÍ OPRAVENÝCH HODIN

Skála. Po zmizení zvonů, asi za 1. světové války, byly k hodinám osazeny malé plechové cimbály nevalného slabého zvuku.

Obnova

Po převezení stroje do ateliéru a jeho rozebrání byly jednotlivé díly očištěny od barvy a rzi, natřeny antikorozním emailem a vrchním emailem původního odstínu. Signatura a datace byly restaurovány do původní podoby. Ozubená kola, pastorky a další díly jícího stroje byly též zbaveny koroze, po sestavení upraveny, aby byly funkční, po opětovném rozebrání ošetřeny čirým, prakticky neviditelným lakem a konzervačním přípravkem.

Po demontáži ciferníků restaurátoři v ateliéru nejdříve zachytili původní malbu na plechovém potahu. Teprve po-

Stav před restaurováním po odstranění plechového potahu

tom zkorodovaný plech sejmuli a spatřili původní malbu na dřevě. Po její dokumentaci připravili rekonstrukci podoby ciferníků z doby osazení Prokešova stroje. Pokroucené desky narovnali, napustili je akrylovou pryskyřicí a doplnili odehnilé části. Teprve pak mohli obnovovat malbu.

Probuzení

Jednání o obnově věžních hodin zahájila obec Černý Důl na podzim 2004. Po ujištění farnosti, že hodiny na kostelní věži jsou obecní, následovala korespondence s příslušnými památkovými úřady. V únoru 2005 byla oprava hodin schválena, 1. března byla uzavřena smlouva na opravu. Následovalo stěhování hodin do ateliéru. 30. září 2005 byly na věž osazeny ciferníky. Hodinový stroj se vrátil na své místo 26. října 2005. Po vyzkoušení chodu byl doplněn o samočinné natahování. Zatímco dříve se tři závaží – zvláště pro hodiny, čtvrtové a hodinové odbíjení – vytahovala ručně, klikou, dnes si hodiny samy spustí ve 4 a v 16 hodin elektrické natahovací zařízení. Je zkonstruováno tak, že natahování není vyřazeno ani při krátkodobém výpadku elektřiny. K rozvaděči připojené digitální spínací hodiny hlídají nastavení přesného času a zajistí i automatický přechod na letní či zimní čas. Pro odbíjení byly použity upravené bicí strojky od vyřazených cimbálů. Při odbíjení čtvrtí zní ze zvonového patra věže zvonek s datem 1561; celé hodiny

Zrestaurovaný ciferník

oznamuje nový, asi třicetkilový bronzový cimbál, odlitý v Brodku u Přerova.

Nastalo poledne 28. prosince. Na náměstí se sešli obyvatelé Černého Dolu, představitelé obce v čele se starostou Zdeňkem Krausem, zástupce černodolských rodáků z Německa. Malé slavnosti se zúčastnil i Bedřich Čámský, který obci daroval 335 tisíc korun na úhradu nákladů oživení hodin. Ve dvanáct hodin Petr Skála hodiny spustil a ozvalo se první odbíjení. Do Černého Dolu, žijícího například v zimní sezoně moderním lyžařským ruchem, se vrátil jeden z tradičních rytmtů.

Připravil Jiří Bašta, foto archiv Petra Skály

Zdroj: Přetištěno z měsíčníku Krkonoše - Jizerské hory 2/2006 se svolením autora, redakce a p. Skály.

VRCHLABSKÁ GENEALOGIE

Rádi bychom čtenáře zpravodaje informovali, že jsme v minulém roce zprovoznili internetovou stránku s názvem „Vrchlabská genealogie“ (www.hohenelbe-vrchlabi.eu). Stránka je dvojjazyčná, všechny informace na ní jsou uvedeny v češtině a němčině.

Na stránce postupně zveřejňujeme zejména materiály, přehledy, návody a informace, které mohou být užitečné při rodopisném bádání na území bývalého vrchlabského panství, okrajově i v okolních regionech Krkonoš a Podkrkonoší. Jde například o přepisy jmen z urbářů, pozemkových knih a matrik, které rodopisci mohou pomoci při hledání konkré-

ních osob či nemovitostí. Protože o způsobu a podmínkách života někdejších obyvatel se můžeme mnoho věcí dozvědět i z některých dalších archivních pramenů, budeme postupně zveřejňovat i přepisy a překlady takových pramenů. Již nyní může čtenář na stránce nalézt např. pořádek rady města Vrchlabí z roku 1539 či poddanský řád vrchlabského panství z roku 1632.

Detailní práce s archivními prameny nám umožňuje na stránce publikovat i texty, které jsou zaměřeny historicky. Zaměřujeme se zejména na nejstarší období osídlení určitých lokalit a jména jejich původních obyvatel. Protože naši

vlastní předci pocházejí z Černého Dolu, resp. Nové Vsi, je území městyse a jeho okolí v popředí našeho zájmu. Zatím je možné na stránce nalézt např. příspěvky k nejstarší historii Nové Vsi a horských bud na Lučinách a na Liščí louce.

Pokud někdo za čtenářů sdílí náš zájem o historii Krkonoš, můžeme nabídnout spolupráci, např. formou publikování textu na naší stránce. Protože v Černodolském zpravodaji je pravidelně publikováno mnoho zajímavých informací z historie městyse, věříme, že pro jeho čtenáře by mohla být zajímavá i naše nová internetová stránka.

Michal Šulc

ALOIS MENČÍK A JEHO TATRA

V německém krajském měsíčníku Riesengebirgsheimat z října 1964 byl u příležitosti smrti Aloise Menčíka uveřejněn tento text s dosud neznámými detaily z jeho života:

Velkopřůmyslník Alois Menčík

Bývalý průmyslový magnát a několika-násobný milionář žil se svou ženou více než deset let v malém domku v Dolním Lánově ve velmi nuzných poměrech. Zemřel zde ve věku 83 let. Alois Menčík byl dříve majitelem tkalcoven a barvíren v Černém Dole, přádelny bavlny ve Vrchlabí, tkalcovny bavlny v Heřmanicích a velkých průmyslových závodů v Malé Skále u Jizery a v dalším českém průmyslovém městě. Po první světové válce vlastnil také velký průmyslový závod v Jugoslávii. Byl chlebodárcem tisíců dělníků. Byl také patronem Černého Dolu. Jeho firma sídlila ve Vrchlabí. Přestože byl jedním z největších průmyslníků, zůstal oproti jiným osobně skromný a měl blízko ke svým zaměstnancům. Při spo-

rech o mzdy v textilním průmyslu se vždy snažil o dohodu o vyrovnání. Nikdy se netajil svým náboženským přesvědčením. V posledních letech byl skoro úplně slepý, ale svůj těžký osud snášel trpělivě. Kdy zemřel, jsme se nedozvěděli. Na vlastní přání byl v naprosté tichosti pohřben v rodinné hrobce v Černém Dole. Pravděpodobně nechtěl, aby mu ti, kteří ho připravili o veškerý majetek, vzdali poslední poctu. Kéž jeho bývalí pracovníci uctí jeho památku.

Shodou okolností se ve stejný měsíc, kdy já objevila tuto zprávu, obrátil na paní starostku Peter Mika, člen autorského týmu, který už několik let připravuje rozsáhlou publikaci o vývoji a výrobě prvního sériového automobilu Tatra 77. Tento tým sestává z řady odborníků, a to jak soukromých osob, tak pracovníků Národního technického muzea v Praze či Technického muzea v Kopřivnici. Výše zmíněného vozu bylo vyrobeno pouze 255 kusů a to je přivedlo k my-

šlence vytvořit také kapitolu se seznamem všech majitelů. V prodejních knihách automobilky objevili i záznam o prodeji jednoho z vozidel na jméno Ing. J. Menčík, Černý Důl/Vrchlabí, vozidlo bylo dodáno 13. 3. 1935. Tehdy už byl ředitelem právě Alois Menčík, o němž jsme na stránkách Černodolského zpravodaje nedávno psali.

Pan Mika chtěl vědět, zda jsme někde nenarazili na zmínku o Menčíkově Tatře 77, nebo o čemkoli, co by jim v bádání mohlo pomoci. Ke každému vyrobenému vozu připravují i malý medailonek o jeho majiteli. Informace, které jsem jim zaslala, jim prý budou stačit, ale snaží se získat pochopitelně i kvalitní fotografie rodiny a onoho vozu. Takže pokud jste si léta pečlivě schovávali sérii krásných fotografií Menčíkovců rodiny před Tatrou, za Tatrou, v Tatře a vedle ní, teď je ten pravý čas je vytáhnout! ☺

Karolina Boková

NÁPIS NA KŘÍŽI U KOSTELA V ČERNÉM DOLE

Než čas jednou s konečnou platností zahladí nápis na kříži, který stojí vlevo od vstupu ke kostelu v Černém Dole, uvádíme zde radši jeho znění:

Die Liebe ist gekreuziget.

Dieses Kreuz ist errichtet
worden von Kirchkindern durch
eine Sammlung im Jahre
1810.

Láska je ukřižovaná.

Tento kříž byl vztyčen
církvními/kostelními dětmi prostřednictvím
sbírky v roce
1810.

Tak co myslíte, kolik dětí bychom na něco takového sehnali dnes? ☺

Jenže ono se nejedná doslovně o „dětí“. Podle Vereny Schindler, jejíž rodiče pocházeli z Dolního Lánova a Vrchlabí, je „Kirchkinder“ starý výraz pro členy církve, což prostě znamená lidi, kteří tady v Černém Dole dříve žili a chodili do kostela.

Člověk se pořád učí.

Karolina Boková

KŘÍŽ U CESTY

Cestou z Fořtu do Lázní Fořt je v zatáčce před lesem, vpravo od silnice, veliký dřevěný kříž. Sice už těsně stojí na rudnickém katastru, ale patří spíš tak nějak k nám. Stráží ho čtyři lípy a občas k němu někdo dá svíčku či věneček. Před více než dvaceti lety ho opravili lidé z Farmy Kout ve Fořtu. Teď po tolika letech se začal už rozpadat a kácet, takže nastal čas na jeho výměnu. Té se zase ujala parta z Farmy Kout – kříž vyrobila dcera Joachima Dutschkeho Lea Murbach se školní třídou z Brém, o instalaci samou se 6. ledna 2025 postarali Paula, Josefine a Vojta.

Dobrá náhoda tomu chtěla, že jsem na přelomu února a března, hledajíc něco docela jiného, narazila v německém krajském měsíčníku Riesengebirgsheimat z roku 1969 na text, který mi osvětlil, proč tam ten kříž vlastně stojí. Taková věc se nestává zrovna často a já jsem moc ráda, že aspoň jedna památka u nás už nebude anonymní a bez příběhu. Aspoň pro mě je to teď už jiné, když jedu okolo.

Karolina Boková

Formanův osud

Na jaře roku 1872 přijel do Vrchlabí první vlak. Spotřební zboží všeho druhu se dříve muselo často z daleka dovážet povozy. Povožníci byli proto někdy se svým spřežením na cestě ve dne v noci, a to i později tam, kde neexistovalo železniční spojení.

Můj dědeček, sedlák a dopravce Wenzel Kröhn z Dolejšího Vrchlabí čp. 65, zapřáhl brzy ráno 11. února 1887 své dva koně před velkou fůru prken, aby byl během dne zase zpátky. Mrazivý východní vítr proměnil přes

noc silnice a cesty místy v kluziště. Zimní ticho přerušovalo monotónní vrzání těžkého vozu na zmrzlé okresní silnici.

Dědeček, velký a silný muž v nejlepších letech, krácel vedle vozu a v levé ruce pevně držel opratě. Pravou rukou se přidržoval sloupku vozu, jednak proto, aby v ještě panující tmě a chladu udržel krok s vozem, jednak proto, aby sám na namrzlé vozovce neuklouzl.

Byl na cestě necelé tři hodiny, když dorazil na silnici z Fořtu do Lázní Fořt. Nyní přišla mírně naklopená zatáčka před lesem. Také ji mráz proměnil v téměř hladkou ledovou plochu, na níž staré vyjeté koleje tvořily zrádné ledové hrany.

Uprostřed zatáčky došlo náhle k neštěstí.

Vůz, vysoko naložený prkny, dostal zadními koly smyk, plnou vahou najel na ledovou hranu na vozovce a převrátil se. Můj dědeček, ač se hned vši silou vzepřel proti naklánějícímu se vozu, dříve než se nadál, ležel pod těžkým nákladem prken.

Oba koně stáli tiše, jejich těžký dech se ztrácel v malých obláčkách v chladném vzduchu ranního šera.

Dědečkovi však těžká váha prken rozdrtila hrudník a ještě dlouho pod nimi pohřben musel na opuštěné silnici bezmocně vytrpět strašlivou smrt.

Než někdo z posledních domů ve Fořtu, když už bylo světlo, přišel, protože koně ržáli netrpělivostí a zimou a kvůli podivnému

vozu, stojícímu na silnici před lesem, a než pak přivolal ještě další lidi z vesnice, byla každá pomoc už marná. Když dědečka vysvobodili, jen docela krátce zachroptěl a zemřel.

Otec nám dětem o tomto velkém neštěstí často vyprávěl a také o tom, jak musel z matčina příkazu bez okolků vklouznout do vysokých bot svého otce, kterého přivezli domů mrtvého, a musel, sám ještě chlapec, převzít opratě koňského povozu a mnoho z otcovy práce na statku.

Na místě, kde můj dědeček tak tragicky přišel o život, byl později vztyčen veliký dřevěný kříž, u něhož bylo proneseno mnoho modliteb.

Na mě samého tato událost hluboce zapůsobila a připadá mi zvláštní, že si ji rok co rok 11. února připomínám, jako bych u toho sám byl, ačkoliv jsem svého dědečka, který se narodil 2. února 1848 a roku 1872 se oženil s Barbarou Lorenz z Dolního Látnova čp. 134, osobně neznal, protože musel zemřít tak brzo.

Pokud by mi někdo chtěl dělat výčitky, že to bylo založeno na osobních emocích a jiných ambicích, pak mohu s klidným svědomím odpovédět nezapomenutelnými slovy našeho bývalého gymnaziálního katechety Gustava Kordy, která nám kvůli jedné události v rodině svých rodičů kdysi v hodině náboženství přiblížil, a sice že duše žije dál i po smrti!

Ernst Kröhn, Giessdorf
Riesengebirgsheimat, 23. ročník, č. 2, únor 1969

DEN MĚSTYSE Černý Důl

sobota
24. 5.
2025

www.cernydul.cz

JÍLEK PETR.cz produkce

13:00 Slavnostní zahájení

13:15 Děti z MŠ Černý Důl
tradiční tanečně divadelní
vystoupení

14:00 SDH Černý Důl
ukázka hasičského zásahu

14:30 RACING team
akrobatické
adrenalinové jízdy

15:00 HORSKÁ SLUŽBA Černý Důl
ukázky činnosti horských záchranářů

16:00 kapela Černodolský štek
Černodolská country music

17:00 kapela JAM&BAZAR
proud hudebních hitů od 70.let
po současnost

19:00 SULTÁNKY
divoké vystoupení břišních tanečnic

20:00 Jiří ZONYGA,
Milan DEVINNE
akustický koncert K POCTĚ LEGENDÁM

22:00 MEN4QUEEN
vystoupení pánské taneční skupiny

22:30 kapela 2NIGHT
hity z let minulých až po současnost

01:00 zakončení akce

ÚŘAD MĚSTYSE ČERNÝ DŮL

adresa: 543 44 Černý Důl čp. 48
telefon: 499 435 164, 499 435 276
e-mail: uradmestyse@cernydul.cz
IČ/DIČ: 00277720 / CZ00277720

Černodolský zpravodaj pololetně vydává ve své režii městys Černý Důl v nákladu 450 výtisků. Zpravodaj je poskytován zdarma. Zpravodaj je až do vydání nákladu k dispozici na podatelně Černý Důl a také veřejně dostupný na www.cernydul.cz.
Odpovědný redaktor Černodolského zpravodaje: Karolina Boková, e-mail: infocentrum@lanov.cz, tel.: +420 731 179 682.
Podněty a připomínky předkládejte na uvedený e-mail. Nevyžádané rukopisy a dodané podklady se automaticky nevracejí.
Všechna práva vyhrazena. Distribuci zajišťuje: Česká pošta, s. p. • Graf. zpracování: Dalibor Dostál • Tisk: Tiskárna Kopretina, Hostinné

V budově úřadu městyse sídlí také: Podatelna • Muzeum podzemí Krkonoš • Spolek Sousedé

ČERNODOLSKÝ ZPRAVODAJ JE POVOLEN MINISTERSTVEM KULTURY ČR POD ČÍSLEM MK ČR E 17529

VŠECHNA PRÁVA K DÍLU VYHRÁZENÁ!

ZPRAVODAJ VYDÁN 04/2025

ZDARMA

